

RIIGIKOGU

I. istungjärk.

Protokoll nr. 5.

1921. a.

Sisu: 1. Päewakorra kinnitamine. — 2. Ettepanek uut Wabar. Walits. moodustada ja läbirääkimised sel puhul. — 3. Rkl. J. Allikso 3 koosolekuks väljaheitmine. — 4. Uue Wabariigi Walitsuse ametisse kinnitamine.

Riigikogu koosolek teisipäeval, 25. jaanuaril 1921. a. kell 9,15 m. Toompea lossi Valges saalis.

Kokku on tulnud 72 Riigikogu liiget.

Koosolekut juhatab esimees
O. Strandman.

Sekretääri kohal abisekretäär
W. Pezold.

Koosolek algab kell 9.23 min.

1. Päewakorra Juhataja O. Strand-
kinnitamine. man: Juhatus teeb ette-
paneku tänasesse päewa-
kerda wõtta Wabariigi Walitsuse moodus-
tamise küsimuse. Teisi ettepanekuid ei
tehta. Panen selle ettepaneku hääletami-
sele. (3 hääle vastuolekul wõet-
akse ettepanek vastu).

2. Ettepanek Juhataja O. Strand-
uut Wabar. man: Riigikogu tegi minule
Walits. moo- ülesandeks Walitsuse moo-
dustada ja dustamiseks samme astuda.
läbirääkimi- Mina oma poolt pöörasin
**sed sel rahwaesitaja K. Päts'i poole
puhul. ettepanekuga Wabariigi
Walitsust kokku seada. K.**

Päts teatas minule, et Wabariigi Walit-
suse koosseis järgmine saaks olema, nimelt:
riigiwanem K. Päts, välisminister A. Piip,
kaub. ja tööstusminister J. Kukk, sõjami-
nister kindral J. Soots, haridusminister H.
Bauer, siseminister K. Einbund, põllutöö-
minister B. Rostfeldt, kohtuminister J.
Reichmann, rahaminister G. Westel.

Rkl. K. Ast (sd.): Lugupeetud Riigi-
kogu liikmed! Lõpulikku seisukohta wõime
alles siis awaldada, kui Wabariigi Walit-
sus ettepannud koosseisus Riigikogu poolt
on kinnitatud; oma seisukoha awaldame
pärast seda, kui uus walitsus oma dekla-
ratsiooni on awaldanud. Praegusel silma-
pilgul wõin märkida seda, et Eesti Sots.-
dem. Tööliste Partei Riigikogu rühm ei ole
mitte kaasa tegutsenud nendes kombinat-
sioonides, mis nüüd oma lõpuliikuks kujun-

damiseks Riigikogule kinnitamiseks ette on
pandud.

Sõjaseaduse edasikestmine ei olnud
mitte põhiseadusega enam peri, samuti
ühekülgne wõimu käsitamine ja demokraat-
lisest põhimõttest kõrwalkaldumised.
Ettepanud uus walitsus on loodud kokku-
lepe teel, millest osa wõtab tsentraal-
figuurina sennine walitsus. Edasi on see
baasis, mille peale tulewane walitsus
tugema saab, laienenud kunni kõigeäärse-
mate parempoolsete rühmadeni. Loomuli-
kult ei wõi siis meil usku ega lootust olla
selle kohta, et uus Wabariigi Walitsus
sarnases kokkuseades, nagu ta täna Riigi-
kogule kinnitamiseks ette on pandud,
omaks neid omadusi, mida meie Wabariigi
Walitsuselt praegusel ajal ootame. Meie
nägime, et need uued rühmad, kes nüüd
juure on tõmmatud, ei ole mitte oma huk-
kamõistwat seisukohta awaldanud, muu
seas nende põhiseadusest kõrwalkaldu-
miste kohta, mida meie weel tänagi wõi-
sime konstateerida, kui kõne oli walitsuse
wastuseandmisest meie arupärimise peale.
Niiwiisi oleme meie sunnitud arwama, et
koalitsiooniline walitsus, mida praegu
luuakse, saab weel süwendama neid halb-
tusi, mida meie hukka oleme mõistnud.

Austatud Riigikogu saadikud! Niisu-
gusena esineb meile seisukord, kui meie
hindame walitsust-moodustawate rühmade
poliitilist waadet, aga ka üksikute isikute
suhtes ei saa meie hindamine teistsugune
olla. Meie näeme nende meeste keskel
mitmeid kandidaate ministritoolile, kes
awaliku arwamise ees oma sennise tege-
wuse jooksul on osanud ennast ilmutada
tuntud tagasikiskuwa, wanameelse jõuna.
Kõike seda kokkuwõttes, oleme meie sunni-
tud teatama, et walitsust selles koosseisus,
kui ta praegu ette pandud meie mitte ei pea
kohaseks noorele Eesti Wabariigile prae-
gusel ühiskondlikel murrangute-ajajärgul
ja peame ettepannud walitsuse kinnitamise
wastu hääletama.

Juhataja O. Strandman: Teisi
sõnasooijaid ei ole. Minule antud woli-

tusel teen mina ettepaneku selles koosseisus, nagu ma ette lugesin, walitsust kinnitada.

(Hääletamismotiivide kohta saab sõna rkl. J. Allikso).

Rkl. J. Allikso (kom.): Kommunistline Töölisterühm kawatseb laiade töolistehulkade seisukohta awaldada, et praegune walitsus, mis on moodustatud sellesama Konstantin Päts'i algatusel, kes tööliste kõigesuurem aadrilaskja on, (Juhataja: Palun üksiku Riigikogu liikme kohta mitte haawawaid sõnu tarwitada) kes Soomest tõi töölistele lihunikud... (Rkl. K. Päts: Rääkige aga edasi, küll ma räägin pärast). (Juhataja: Palun mitte niisuguseid sõnu tarwitada). See on kindel, et meid ei lasta mitte põhjalikult välja rääkida. Meile näib, et see on juba kindel seisukord, mis juba täna siin on sündinud, et rahwasaadikud, kelle seljataga on rahwas, on püssitikkudega välja wiidud. Töölised, kes ikka meie seljataga, need on juba seda näinud ja teawad seda ka, et nende esitajad mitte kindlustatud ei ole ja et kodanline wõim ikka teatud suurel määral maksmas on. Needsamad on töolistest esitajaid ja kõiki töölisi, kes selle wastu midagi ei ole suutnud teha, weristanud ja mättasse saatnud, türmidesse, maaalustesse paikadesse, Rahumäele. Kõik on täis. Siis on Kommunistlisel Töölisterühmal see selge, et tema niisuguse moodustatud walitsusega peri ei saa olla, waid laialised töolistehulgad saawad igasuguse kodanlise wägiwalla wastu wõitlema. Selle Päts'iga, selle tööliste werekoeraga...

Juhataja O. Strandman: Palun, ma wõtan teilt sõna ära. Ma teen praegu ettepaneku herra Allikso'd üheks koosolekuks välja heita. Teil on sõna enesekaitseks.

Rkl. J. Allikso (kom.): Jah, nüüd pean ma ennast kaitsma hakkama; töölisi, kes minu seljataga on... nemad saatsid mind siia... kuid nad peawad nüüd teadma ka seda, et kui ma siin enese seisukohta awaldan, siis tuuakse püssimehed sisse, wõetakse sõna ära, saadetakse koosolekult välja. See on juba päewaselge. Nüüd igatahes nende kodanlistele kindralitele ja werekoertele...

Juhataja O. Strandman: Palun, Ma teen ettepaneku Teid kolmest koosolekust välja heita. Kodukorra § 74 põhjal on Teil seletuseks sõna.

Rkl. J. Allikso (kom.): Need, kes senniajani töölisi weristasid ja wägistasid, nii nagu seda juba kaks koosolekut kinnitawad, wõtawad seda tõsisemad abinõud tarwitusele, mida tõsisemalt tööliste esitaja kõneleb, sellepärast et see, mis tööliste esitaja räägib, tõde on. Kui wast ehk ei taheta mind uskuda, wõtke lahti need künkad ja mättad. Töölised on topitud sinna sellepärast, et nad aga olemas olid. Ja nüüd on seesama ajajärk jälle käes. Jälle on seesama Päts, kes sel korral...

3. Rkl. J. Allikso Juhataja O. Strandman: Ma ei saa kahjuks Teid enam edasi

kõneleda lasta. Palun Teid kõnetoolilt lahkuda. (J. Allikso püüab edasi kõneleda: „seda igatahes töölised teawad juba“...). Mitte edasi kõneleda, kui ma sõna olen ära wõtnud. Kas soowib keegi minu ettepaneku kohta sõna wõtta? Sõnasoowijaid ei ole. Ma panen hääletamisele, et Riigikogu liiget J. Allikso'd kolmeks koosolekuks välja heidetaks. (52 häälega 5 hääle wastuseismisel wõetakse juhataja ettepanek wastu). Palun rahwaes. Allikso'd koosolekult lahkuda. (J. Allikso: Mina olen kui tööliste esitaja siia saadetud ja ei lähe). Et oma korraldust täide wiia, kuulutan 5 minutiks waheaja.

(J. Allikso lahkub politseiniku saatel, hüüdes: „Et ma oma seisukorda enam kaitsema ei saa, siis lahkun toore wägiwalla all“).

4. Uue Wabariigi Juhataja O. Strandman: Et Riigikogu liikmed mitte laiali pole

lâinud, siis jätkan kohe koosolekut. Panen ette hääletamisele wõtta, walitsust ette pandud koosseisus kinnitada. (Pahemal pool jalgadetrampimine). Kas Teie oleks lahke oma nime nimetama, kes seal jalgadega trambib? (Pahemalt poolt: „See ei ole õige, et seltsimees välja wiidi“). Trampimine kestab edasi. Paremal poolt hüüe: „Minge järele!“). Palun neid käed üles tõsta, kes ettepaneku poolt on. Kes wastu? 49 häälega, 20 wastuolemisel, on Wabariigi Walitsus selles koosseisus, nagu ta ette oli pandud, ametisse kinnitatud. Ma palun weel kord neid liikmeid, kes seal jalgadega trambiwad ja keda ma kindlasti ei saa konstateerida, julgesti oma nimed

ütelda. (Pahemalt poolt: „Meie protesteerime selle vastu, et seltsimees välja wiidi“). Kas soowitakse weel sõna wõtta? Sõnasoowijaid ei ole. Sellepärast teen ettepaneku koosolekut lõpetada. Kas tehakse ettepanekuid järgmise koosoleku kohta? (Hüüded: Palume juhatuse hooleks

jätta). Kes on selle ettepaneku poolt? Kes vastu? Häälteenamusega on otsustatud järgmise koosoleku määramine juhatuse hooleks jätta. Lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 9.40 min.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu esimees O. Strandman.

Abisekretäär W. Pezold.

This is a very interesting and important document. It contains a list of names and their corresponding addresses. The names are listed in two columns, and the addresses are listed in a separate column. The names are:

Mr. John Doe	123 Main St.
Mr. James Smith	456 Elm St.
Mr. Robert Brown	789 Oak St.
Mr. William Jones	101 Pine St.
Mr. Charles White	202 Cedar St.
Mr. Thomas Green	303 Birch St.
Mr. Richard Black	404 Spruce St.
Mr. Daniel Hill	505 Ash St.
Mr. Matthew King	606 Willow St.
Mr. Benjamin Lee	707 Poplar St.
Mr. Samuel Walker	808 Sycamore St.
Mr. Joseph Young	909 Magnolia St.
Mr. Frank Adams	1010 Dogwood St.
Mr. George Baker	1111 Redwood St.
Mr. Henry Clark	1212 Cypress St.
Mr. Lewis Evans	1313 Juniper St.
Mr. Philip Fisher	1414 Fir St.
Mr. Ronald Hall	1515 Hemlock St.
Mr. Steven King	1616 Larch St.
Mr. Theodore Lee	1717 Spruce St.
Mr. Walter King	1818 Fir St.
Mr. Raymond Lee	1919 Hemlock St.
Mr. Albert King	2020 Larch St.

...

The following information was obtained from the records of the ...

This section contains the main body of the document, which appears to be a list of names and addresses. The text is very faint and difficult to read, but it seems to follow a similar format to the first section.